

Nr 5.

Af herr **Petersson** i Lidingö villastad, om ändringar i lagen om val till Riksdagen med flera författningar.

Den metod för proportionella val, som fastslagits genom lagen om val till Riksdagen med flera lagar, torde i stort sedt hafva verkat tillfredsställande. Särskildt måste detta erkännas vara fallet i fråga om fördelningen af platserna olika partier emellan. Bestämmelserna härom — utformade som de äro efter d'Hondts bekanta regel — hafva, såvidt mig är bekant, icke i något fall ledt till resultat, som kunnat anses oegentligt. De erkännas ock allmänt såsom riktiga.

Däremot hafva anmärkningar gjorts emot det sätt, hvarpå enligt gällande valmetod platserna inom de olika partierna understundom varda besatta, och det såväl hvad angår själfva representantplatserna som, och i synnerhet, i fråga om utseende af efterträdare eller suppleant. Angående innebörden af dessa anmärkningar kan jag hänvisa till åtskilliga vid 1911 års riksdag väckta motioner och konstitutionsutskottets däröfver afgifna utlåtande nr 25. I allmänhet gå de därpå ut, att den ordningsföljd, i hvilken kandidaternas namn uppförts å valsedlarna, icke skulle hafva tillbörligt inflytande å valets utgång.

Grunden till denna uppfattning om ordningsföljdens betydelse är otvifvelaktigt att söka i den vid Riksdagens behandling af valmetoden däri såsom en undantagsbestämmelse för partigrupp införda s. k. rangordningsregeln. Denna, som åt namnens ordningsföljd å valsedlarna tillerkänner en afgörande betydelse, synes nämligen hafva tillvunnit sig allmänt erkännande såsom god och riktig — den har till och med slagit så igenom i det allmänna medvetandet, att man synes vara på väg att glömma, att hufvudregeln dock alltid är den s. k. reduktions-

regeln och att denna räknar med de å valsedeln uppförda namnen, i den mån de skola vid sammanräkning medtagas, såsom likvärdiga. En icke ringa del af de misräkningar och öfverraskningar, som valresultaten sägas hafva beredt valmännen, är utan tvifvel att tillskrifva ett dylikt förbiseende. Den så många gånger framförda anmärkningen, att de å valsedlarna sist upptagna namnen gå in, under det att de första falla igenom, beror naturligtvis därpå, att valmannen, som lämnar sin valsedel, tänker sig densamma såsom en rangordningslista, som upptager namnen i den ordning, i hvilken han önskar att de skola väljas, under det att en sammanräkning efter reduktionsregeln behandlar dessa namn såsom likvärdiga. Den enda värdesättning af namn, som vid reduktionsregelns tillämpning enligt nu gällande metod är möjlig, är som bekant den, som kan åstadkommas genom användning af det s. k. strecket.

Otvifvelaktigt vore det önskvärdt, om — såsom från flera håll påyrkats — valmetoden kunde så revideras, att den bättre än nu motsvarade den stora allmänhetens uppfattning om ordningsföljden af namnen å valsedlarna såsom en värdesättning mellan kandidaterna inbördes. Och i den mån nämnda uppfattning vinner terräng, växer behovet af en ändring af vallagens bestämmelser härutinnan.

Att helt genomföra principen om valsedlarna såsom rangordningslistor torde emellertid icke vara möjligt. Den Thielska metoden är ytterst grundad på den förutsättning, att namnen äro likvärdiga, och hvarje försök att gradera röstvärdet efter namnens plats å valsedlarna strandar på de valmanövrer, till hvilka en sådan gradering öppnar möjlighet. Må vara, att dessa valmanövrer kanske ej böra tillmätas så synnerlig betydelse, då frågan är om val, däri stora massor af valmän medverka och där fördelningen af röstetalen därför ej låter sig med erforderlig grad af säkerhet på förhand beräkna vid val inom trängre valkorporationer, såsom våra landsting, äro de ett afgörande skäl mot hvarje ordning, som opererar med särskilda platsvärden vid sammanräkningarna.

Emellertid synes det mig som skulle man genom två mindre jämkningar i metoden, sådan den nu föreligger, kunna åt namnens ordningsföljd å valsedlarna bereda ett afsevärdt ökad inflytande å valresultatet, och jag tillåter mig därför härmed framlägga förslag till dessa jämkningar. Vid de undersökningar, jag varit i tillfälle att göra, har det för mig framstått såsom antagligt, att man med dessa jämkningar kommer ungefärligen så långt, som det öfver hufvud taget är möjligt att komma utan en fullständig omläggning af hela valmetoden.

De äro emellertid af den art, att skäligen fordringar blifva genom dem tillgodosedda.

Den första jämkningen skulle bestå däri, att, då inom partigrupp rangordningsregeln ej kan tillämpas och sammanräkningar före kandidatnamnens ordnande alltså skola ske efter reduktionsregeln, *endast så många namn å valsedlarna, från början räknadt, medtagas, som motsvara det antal platser, som gruppen äger besätta.* Med andra ord ett *automatiskt streck* efter det antal namn, som motsvarar gruppens platsantal. Det synes mig som skulle goda skäl finnas för en dylik anordning. Har valmannen genom sin valsedel angifvit, i hvilken ordning han vill att de därå uppförda kandidaterna skola vid valet ifrågakomma, så är det rimligt, att striden står allenast mellan de namn, som hvarje valman i främsta rummet vill ha valda till de platser, som han och hans meningsfränder äga att tillsätta. Det är ock rimligt, att dessa samma valmän få sitt kandidatantal inskränkt till hvad som motsvarar platsantalet, liksom fallet skulle varit vid majoritetsval och nu är, så snart ett parti är så starkt, att det får besätta alla platserna. Platsantalet kan enligt nu gällande metod bestämmas, så snart sammanräkning af rösterna skett för de särskilda namnen inom den fria gruppen och för de olika partigrupperna. Då föreligga de jämförelsetal, efter hvilka platsantalet för hvarje partigrupp är att beräkna. Emellertid kan ju som bekant under valförrättningens fortgång en ökning i detta platsantal inträda därigenom, att en af gruppens i ordningen uppförda kandidater erhåller plats för annan grupp och gruppens jämförelsetal därigenom så ökas, att det berättigar till ytterligare plats. För detta fall erfordras uppenbarligen en särskild bestämmelse, och denna synes lämpligen kunna blifva att, så snart en dylik ökning i platsantalet konstateras, ny sammanräkning verkställes för det antal namn å gruppens valsedlar, som motsvarar det ökade platsantalet. Att en sådan supplerande sammanräkning icke får verka rubbning i den platstillsättning, som därförut i behörig ordning skett, lär vara själfallet.

Med den af mig sålunda föreslagna jämkningen skulle vallagens innebörd i fråga om de å valsedeln uppförda namnens giltighet för själfva riksdagsmannavalet — med andra ord hvad vallagen innehåller om »streck» — blifva följande:

a) Regel: Så många namn å valsedeln, från början räknadt, som motsvara det antal riksdagsmän, som skola vid valet utses, gälla för själfva riksdagsmannavalet och medtagas förty vid sammanräkningarna (vallagen § 3).

b) Undantag 1: Skall inom partigrupp reduktionsregeln tillämpas,

gälla blott så många namn, från början räknadt, som motsvara det antal riksdagsmän gruppen får utse, för själfva riksdagsmannavalet och endast dessa medtagas förty vid sammanräkningarna (§ 7, partigrupp 2:o enligt nu ifrågasatt lydelse).

c) Undantag 2: Har valmannen själf å valsedeln med ett streck afskilt ett mindre antal namn än som enligt lag (d. v. s. enligt regeln eller undantag 1) gälla för själfva riksdagsmannavalet, respekteras detta, så att endast de ofvan strecket stående namnen medtagas vid sammanräkningarna (vallagen § 3).

Mot den föreslagna anordningen skulle möjligen kunna invändas, att under vissa förhållanden en mindre fraktion inom en partigrupp finge besätta en plats, å hvilken två andra fraktioner såsom mera samhöriga kunde synas äga anspråk. Om ett valsedelmaterial föreligger så lydande: I 32 A. B. C. D, II 33 B. A. C. D. och III 35 x. y. z. och blott *en* plats får af gruppen besättas, så kommer enligt mitt förslag platsen att intagas af x. Anmärkningen synes mig dock ej böra tillmätas någon större betydelse. Om fraktionerna I och II vilja med fog göra anspråk på att få på grund af samhörighet besätta platsen, så böra de manifesteras denna sin samhörighet genom gemensamt namn å sådant rum å valsedlarna, att det faller inom det platsantal, som tillkommer gruppen. Förhållandet är för ofrigt jämförligt med det, då flera olika partigrupper täfla om en plats, och hvarom vallagen i § 8:2 lämnar en föreskrift, som instämmer med hvad som enligt mitt förslag skulle komma att gälla inom partigrupp.

Den föreslagna anordningen gäller allenast partigrupp. För den fria gruppen är den icke användbar. Denna grupps platsantal är beroende direkt af de särskilda kandidaternas röstetal, och hvarje åtgärd att på ett eller annat sätt göra detta beroende af namnens ordningsföljd å valsedlarna kan inverka på jämförelsetalet. Valsedlarna inom denna grupp sakna för ofrigt den samhörighet, som utmärkes genom partibeteckningen, och ligger häri otvifvelaktigt ett skäl att ej tillmäta ordningsföljden å valsedlarna inom den gruppen samma betydelse som inom partigrupp. Någon ändring i vallagens bestämmelse rörande den fria gruppen ifrågasättes därför icke.

Den andra jämkningen i valmetoden, som jag ifrågasätter, gäller sammanräkningen för utseende af efterträdare åt afgången riksdagsman eller stadsfullmäktig och af suppleanter för landstingsmän. Härom finnas nu bestämmelser i vallagen §§ 9, 14 och 67, i förordningen om kommunalstyrelse i stad § 28, i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm § 14 samt i förordningen om landsting § 8. Dessa bestämmelser hvila

på den otvifvelaktigt riktiga tanke, att en representant, som icke kan fullgöra sitt uppdrag, bör ersättas genom en ställföreträdare, som utses från och genom de valsedlar, på hvilka representantens mandat är grundadt. Endast på detta sätt betryggas, att den grupp eller fraktion inom en grupp, som varit speciellt representerad af den afgångne eller förhindrade, bibehålles vid denna sin representation. Hvad som med fog är att anmärka mot de i ifrågavarande hänseende meddelade bestämmelser är, att vid den supplerande sammanräkningen alla dittills icke valda namn å de ifrågavarande valsedlarna skola medtagas och äro likvärdiga. Det finnes således ingen möjlighet för valmännen att med åsyftad verkan å valsedlarna angifva, i hvilken ordning de vilja att eventuella efterträdare skola gå in. Dekapitering torde därför blifva en ej ovanlig företeelse vid sammanräkningar för efterträdare åt afgången riksdagsman eller stadsfullmäktig, liksom den i lifligt öfverklagadt omfång förekommit vid suppleantvalen för landstingsmän.

Missförhållandet synes mig kunna afhjälpas genom föreskrift, att vid sådana supplerande sammanräkning, hvarom här är fråga, *valsedels röstvärde skall tillgodoräknas allenast det första å valsedeln upptagna, dittills icke valda namnet*. En dylik regel synes mig stå i god öfverensstämmelse med det förut framställda förslaget om det automatiska strecket. Den innebär för öfrigt allenast det, att representant skall hafva den ersättare, som pluraliteten af hans valmän helst vilja ha närmast efter den eller de förut valda. Namnens ordningsföljd å valsedlarna skulle härigenom erhålla ett inflytande vid efterträdarevalen, som till och med vore i viss mån starkare än vid representantvalen. Om den föreslagna regeln anses kunna godtagas, finnes uppenbarligen intet hinder att låta den gälla äfven beträffande den fria gruppen.

Om de nu föreslagna jämkningarna varda genomförda, torde man såsom en verkan däraf kunna påräkna, att valsedlarna därefter städse skola förseas med tillräckligt många namn, så att icke — såsom nu understundom varit fallet — valresultatet behöfver influeras däraf, att namn, som skulle kommit i fråga, saknas. Under nuvarande förhållanden kan det understundom vara lämpligt, kanske till och med nödigt, att för främjande af ett önskad valresultat begränsa antalet namn å valsedlarna, och detta gäller såväl i fråga om representantval som beträffande ersättareval. Med de föreslagna nya lagbestämmelserna och deras automatiska begränsning af det antal namn, som vid hvarje sammanräkning skall medtagas, finnes i regel ingen vidare anledning för valmännen att minska antalet namn å sin valsedel under det i lag tillåtna; hvad det för honom gäller är att tillse, att de å valsedeln komma i riktig

ordning. Sannolikt är äfven, att användningen af det nu medgifna fakultativa strecket kommer att minskas, men då det likväl fortfarande kommer att finnas fall, då detsamma kan behöfva användas, finnes ingen anledning att ifrågasätta ändring i bestämmelserna därom.

Vidare synes det antagligt, att efter jämkningarnas genomförande valuträkningarna icke vidare skola komma att framvisa dessa många små röstöfvervikter och många lottningar, som framhållits såsom för den nuvarande metoden komprometterande. Konkurrens mellan namn å samma valsedlar — och endast om sådan konkurrens kan det i detta sammanhang bli fråga — lär nämligen icke vidare förekomma vid sammanräkningar för utseende af efterträdare eller suppleant. Vid val af representanter har man visserligen fortfarande att räkna med dylik konkurrens, men i betydligt inskränkt omfattning, och de fall, där lottning behöfver tillgripas, lära säkerligen ej blifva mångtaliga. Jag har därför icke ansett nödigt att i förevarande förslag upptaga någon föreskrift liknande den vid sistlidna riksdag af en motionär ifrågasatta, att vid lika röstetal företrädet mellan kandidaterna skall i vissa fall bestämmas genom kandidatens ordningsrum å valsedel.

Att de nu föreslagna jämkningarna skulle medföra synnerlig för-
enkling af och lättnad i de för valresultatens bestämmande erforderliga uträkningar ligger i öppen dag.

Det är gifvetvis af stort intresse att undersöka, huru de nu ifrågasatta ändringarna i valmetoden skulle hafva verkat, om de tillämpats vid hittills förrättade proportionella val. En ganska god ledning för omdömet härutinnan kan vinnas genom närmare studium af två af fil. lic. Olof Palme utgifna redogörelser för 1910 års landstingsmannaval och 1911 års val till Andra kammaren. Jag tillåter mig därför meddela några iakttagelser rörande i dessa arbeten refererade val.

Vid 1911 års val till Andra kammaren hafva de ojämförligt flesta platserna blifvit besatta enligt den så kallade rangordningsregeln. Där reduktionsregeln kommit till användning äro i åtskilliga fall förhållandena sådana, att valets utgång icke skulle influerats af de ändringar, som nu ifrågasättas. De fall åter, där valresultatet skulle blifvit ett annat än nu, torde vara följande:

Kalmar läns norra valkrets. (Se Palme: valen till Andra kammaren år 1911, pag. 44.) Typiskt fall af dekapitering. 4 platser att besätta, däraf 2 tillföllo gruppen »de moderata». Ungefärligen $\frac{4}{5}$ af gruppens

valsedlar upptogo samma tre kandidatnamn A. C. och I., men de två första A. och C. omkastade så att något mer än hälften af sagda valsedlar lydde på A. C. I. och omkring tredjedelen på C. A. I. Öfverallt på dessa sedlar stod I. i tredje rummet. Hade valsedlarna upptagit namnen i samma ordning, så hade A. och C. med stor röstöfvervikt gått in efter rangordning. Men nu valdes endast A. efter denna norm och som andra namn ingick I., hvars röstöfvervikt åstadkoms genom en del af de öfriga valsedlarna, hvilka skulle saknat betydelse, om rangordningen kunnat tillämpas. Med ett automatiskt streck efter andra namnet hade en dylik utgång icke ifrågakommit; I:s plats på valsedlarna hade satt honom utom räkningen vid själfva valet, men tillförsäkrat honom platsen som förste ersättare.

Jönköpings läns östra valkrets. (Palme ibm. pag. 36.) 4 platser att besätta, däraf gruppen I »valmansföreningen» erhöll 2 platser och gruppen II »de frisinnade» 2 platser. Endast första platsen inom gruppen I tillsattes enligt rangordning, för den andra platsen inom gruppen I och för båda platserna inom gruppen II kom reduktionsregeln till tillämpning. Inom gruppen I besattes andra platsen med kandidaten S., hvilken å hufvudlistan stod som tredje namn efter J., som valdes efter rangordning, och R. Dessa båda, J. och R., funnos äfven upptagna såsom de två första namnen å en annan ganska talrik fraktion af valsedlar, hvilka helt och hållet saknade S. — Äfven inom gruppen II afgjordes andra platsen genom valsedlar, som upptogo den valdes namn längre ned på sedeln än i andra rummet. I båda dessa fall skulle det automatiska strecket efter andra namnet hafva ledt till, att de valsedlar, därå den nu valdes namn upptagits allenast i tredje rummet, icke kunnat gifva honom försteg framför de före honom stående kandidaterna och att alltså en af dem, som hade första eller andra rummet å sedlarna, kommit att gå in.

Kalmar läns södra valkrets. (Palme ibm. pag. 46.) 6 platser, däraf gruppen »de frisinnade» fingo 3. Endast en af deras kandidater gick in efter rang. Om de två andra platserna rådde stark splittring. Resultaten hade med tillämpning af reduktionsregeln och automatiskt streck efter tredje namnet blifvit annat än nu, med säkerhet åtminstone i fråga om det ena namnet.

Värmlands läns östra valkrets. (Palme ibm. pag. 86.) 4 platser, däraf gruppen »sparsamhets-, nykterhets- och reformvänner» fingo 2. Den första besattes efter rangordning, för den andra kom reduktionsregeln till användning. Äfven här skulle ett automatiskt streck efter

andra namnet å gruppens valsedlar hafva gifvit utslag till förmån för ett namn, som å hufvudlistan hade plats före den nu valde.

Hälsinglands södra valkrets. (Palme ibm. pag. 106.) »Det frisinnade partiet» fick tillsätta allenast en plats af tre. Om vid sammanräkningen — som skedde efter reduktionsregeln — allenast första namnet å hvarje valsedel medtagits, skulle utgången blifvit en annan än nu, dock blott med en rösts öfvervikt.

Ängermanlands norra valkrets. (Palme ibm. pag. 114.) »Vänstern» ägde att af 3 platser besätta 2. Endast dess första namn valdes efter rangordning. Vid sammanräkning efter reduktionsregeln och med automatiskt streck efter andra namnet skulle andra platsen ha intagits af annan än den som nu valdes.

Ur Palmes »undersökning om den proportionella valmetoden vid 1910 års landstingsmannaval» anmärkas följande val:

Stockholm: Riksdagsmannaval till Första kammaren hösten 1909. (Palme anf. st. pag. 62.) 9 platser att besätta, däraf »moderata gruppen» erhöll 5. Gruppens fyra första platser besattes efter rangordning. En större fraktion af valsedlarna (38 af 56) upptogo 6 namn, däraf i 5:te rummet H. och i 6:te R. De öfriga valsedlarna innehöllo allenast 5 eller 4 namn, några både H. och R., andra saknande ettdera eller båda. Häraf blef följden, att vid sammanräkningen för 5:te platsen R. blef vald och H. föll igenom. Med ett automatiskt streck efter 5:te namnet hade H. gått in som 5:te namn och R. stått som förste ersättare.

Linköping: Landstingsmannaval. (Palme ibm. pag. 66.) 6 platser att besätta, däraf gruppen »de moderata» erhöll 5. Stor enighet om de 4 första namnen, som gingo in efter rangordning. 5:te namnet T. samlade ock en betydande röstsiffra, men ej tillräcklig för plats efter rang. Vid sammanräkningen efter reduktionsregeln blef 6:te kandidaten H. vald med ganska ringa röstöfvervikt. Vid sammanräkning för suppleantvalet kom T. icke ens med, han öfverflyglades med ett fåtal röster af namn, som stodo längre ned på valsedlarna. Ett automatiskt streck efter 5:te namnet och suppleantval på af mig föreslagen grund skulle utan vidare anvisat T. platsen som 5:te man och H. platsen som förste suppleant.

Västerås: Landstingsmannaval. (Palme ibm. pag. 69.) 6 platser, däraf gruppen »borgerliga samlingslistan» erhöll 3. Det stora flertalet valsedlar upptog ofvan strecket 4 namn med stor enighet om 1:sta, 3:dje och 4:de namnen. Däremot skilde sig meningarna skarpt om andra rummet. Valsedlar till något mer än hälften af gruppens röstetal hade som andra namn U., valsedlar till åtskilligt mindre röstvärde S.

Följden blef gifvetvis, att hvarken U. eller S. blef vald utan platserna intogos af kandidaterna i 1:sta, 3:dje och 4:de rummen. Ett automatiskt streck efter 3:dje namnet hade gifvetvis verkat, att den ene af de omstridda kandidaterna gått in.

Grangärde tingslag: Landstingsmannaval. (Palme ibm. pag. 85.) 4 platser, däraf »de frisinnade» för 6,098 röster fingo 2. Första namnet å hufvudtypen af gruppens valsedlar D. kom upp till allenast 2,930 röster d. v. s. en obetydlighet mindre än som erfordrades för första platsen efter rangordning. Vid sammanräkning efter reduktionsregeln blef H. vald som första namn. Denne stod emellertid som första namn å valsedlar värda mer än $\frac{1}{3}$ af partiets hela röstetal. Andra sammanräkningen gaf partiets andra plats åt K. med 2,066.5 röster. Denne K. stod som första namn blott å en sedel, värd en röst, men för öfrigt efter D. och Hj. på sedlar värda 1,097 röster, efter D. på sedlar värda 1,728 röster och efter Hj. på sedlar värda 253 röster. På andra sedlar än de nu nämnda förekom icke K:s namn, således äfven här en flagrant dekapitering. Med ett automatiskt streck efter andra namnet hade D. blifvit vald med afsevärd röstöfvervikt. K. hade då icke kommit upps till 300 röster.

Falu södra tingslag: Landstingsmannaval. (Palme ibm. pag. 89.) »Landtmännens lista» ägde af sex platser besätta en. Stark splittring om första namnet föranledde, att den i tredje rummet å flertalet valsedlar uppförde G. blef landstingsman för gruppen. En sammanräkning, därvid allenast första namnet å hvarje valsedel tagits med, hade gifvetvis lämnat annat resultat, i detta fall skulle E. gått in.

Exemplen kunde mångfaldigas, men de anförda må vara nog. Öfverallt har jag funnit, att en tillämpning af de nu ifrågasatta ändringarna skulle lämnat resultat, som säkerligen för den stora allmänheten framstått som mera naturligt, mera väntadt än det nu framgångna. Ingenstädes har jag kommit till ett slut, som förefallit stötande eller obilligt.

Hvad angår suppleantplatserna vid landstingsmannavalen, så saknas i Palmes redogörelse de sifferuppgifter, som skulle varit behöfliga för att exakt beräkna, hurudan suppleantbesättningen skulle efter nu föreslagna grund blifvit i de i Palmes bok pag. 151—163 anförda fallen. Det lär emellertid utan vidare exemplifikation vara uppenbart, att platsbesättningen skulle blifvit en helt annan än nu och under inga omständigheter företett den »rangordning nedifrån», hvarom man i detta hänseende ansett sig kunna tala.

Det säger sig själft, att de nu föreslagna jämkningarna i metoden ingalunda kunna förebygga sådana oegentligheter, som hafva sin grund vare sig i obekantskap med valmetoden eller i illojala valmanövrer. Särskildt gäller detta om den några gånger försökta kuppen att illojalt använda ett annat partis partibeteckning. Skulle den frihet, som den nuvarande valmetoden i detta hänseende lämnar, fortfarande missbrukas, och den politiska moralen icke tillräckligt reagera mot dylika tilltag, så återstår intet annat än att införa den offentliga kandidaturen med officiellt fastställda vallistor. Men med dessa ting har själfva valmetoden litet eller intet att skaffa.

På grund af hvad jag sålunda anfört tillåter jag mig föreslå, att Riksdagen ville för sin del besluta:

1:o att §§ 7 och 9 i lagen om val till Riksdagen den 26 maj 1909, sådana dessa lagrum lyda enligt lagen den 4 mars 1910, skola erhålla följande ändrade lydelse:

§ 7.

För rösternas sammanräknande — — —

Inom hvarje grupp — — — bestämmas ordning mellan alla eller vissa af de namn å gruppens valsedlar, hvilka — — —

Härvid iakttages i fråga om — — —

1:o Alla nyssberörda namn medtagas vid sammanräkningarna och gäller vid första sammanräkningen hvarje valsedel — — —

2:o Vid hvarje följande sammanräkning — — —

I fråga om partigrupp iakttages — — —

1:o Upptaga valsedlar — — —.

2:o I den mån, ordningen — — — äga motsvarande tillämpning, dock att därvid å hvarje valsedel allenast så många namn från början räknadt, som motsvara det antal platser, som gruppen enligt de i § 8 omförmälda jämförelsetal äger besätta, anses afse själfva riksdagsmannavalet och medtagas i räkningarna. Varder under valets fortgång någon, som uppförts i rum i ordningen för gruppen, tilldelad plats för annan grupp, och skall till följd häraf

ytterligare plats af gruppen besättas, verkställes ny sammanräkning för det antal namn, som motsvarar det ökade platsantalet. Sammanräkning, som sålunda sker, verkar icke rubbning i platsbesättning, som därför ägt rum.

Vid hvarje sammanräkning — — —.

§ 9.

Där någon, som blifvit — — —

Vid den nya sammanräkningen tages hänsyn blott till de valsedlar, hvilka upptaga den afgångnes namn å sådan plats, att namnet jämlikt § 3 eller, där de i § 7 beträffande partigrupp under 2:o meddelade bestämmelser vunnit tillämpning vid namnets uppförande i ordningen, jämlikt dessa bestämmelser gällt för själfva riksdagsmannavalet. Hvarje valsedel gäller såsom hel röst, och röstvärdet skall tillgodoräknas den förut ej valde, vilkens namn förekommer först å sedeln.

Den som erhållit — — —.

Skulle jämväl sålunda — — — samt

2:o att motsvarande ändringar skola vidtagas dels i §§ 25 och 28 i förordningen om kommunalstyrelse i stad den 21 mars 1862, dels i §§ 11 och 14 i förordningen om kommunalstyrelse i Stockholm den 23 maj 1862, dels ock i §§ 6 och 8 i förordningen om landsting den 21 mars 1862, samtliga dessa paragrafer sådana de lyda enligt lagen den 4 mars 1910.

Stockholm den 19 januari 1912.

Albert Petersson.
